МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

СВЕТ арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай областной Грозненски городской комитет Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай АССР-а Лаккехьарча Совета а орган (Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР.)

№ 6 (2735) | Ера, 17 январь, 1963 шу. | Max 2 кеп.

Сийрдагlа ягийта „Комсомольски прожектор“

Хьамсарча партех хьалхашка оттадьв дехьараш толамца кхоачашдара оарцагlьяла массаза а кийча хиннай Ленински комсомол. «Тха хьанар, тха говзал, тха хьалькъал хьона, хьамсара партийл ахка ча денашца йоал а луш, комунизм хьалъева эгlара хьлагlа йолча участкашка хьалхарча муглрашка увтташ хьайоагlа из.

Хlанз КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеи чунййна кхоачашъеш деррига советски халкъ доаллача хана, деган уроттадь кердача хьинарца къхьегаш ба советски кагирхой. «Еррига комсомольски организацией, ВЛКСМ lара членга сийлен дехьар да КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш кхоачашъеча хьинаре дакъа лацар», аьнна белгалдалкххад ВЛКСМ II Пленумо ший соцам тlа.

Партех цахьддан йоанко ю хьалъа боахама экономика дlахо дегlайоаларга. Хlанз халкъа боахама партийн кулгалделга эргадакххаро торо хулийт экономика дикагlа йовза, чурча торонех бисъ за пайда эца, кхоачамбоагара бала йолча юкъера дlадаха. Цу хьакъехьа боккхача лоархlаме я вlашагlйоаха лаьрхlа партийно-паччахьалкхен тlехьожама оргнаш. Цу тайнера кердача дехьараша дlадех комсомолагара а болх эргабаккхар. Чоагlа пайдане формаш балха юкъе енай укх тlехьхарча хана комсомоло. Царех я хlанз массайоча моттиге, шерра болх беш йолча «Комсомольски прожектор». ВЛКСМ ЦК II Пленумо соцам бабб, хlара комсомольски организацие «Комсомольски прожектора» отряд вlашагlйоллийча, аьнна. ВЛКСМ хlара куьгтовой комитете, хlара производственни управлене комитете, комсомола райкоме, горкоме, обкоме вlашагlйохка еза «Комсомольски прожектор» шта6ап. Уж хила еза партийно-паччахьалкхен тlехьожама тешаме гlончаш.

Из дехкар дика кхета а деш, шоай болх кхетамца вlашtlехьбаьккха дукха я вай республике «Комсомольски прожектора». Хlанз республике болх беш я 300 совгlа комсомольски отряд. дуккха штабаш. Дукха болх баьб цар дlадахача шера. 1000 совгlа рейд яьй, дукха хоахамаш дацц. Дукхаха моттигашка «Комсомольски прожектораша», кхоачамбоаларш гучадахарадовгlа, керда торонаш белгалъеньхай, рузъка кходдаь. «Красный молот» яхача забвода «Комсомольски прожектора» отрядаша дукха металл иходе карагlдьянна дlадахача шера, Грознерчен Гудермесерчен станцеш карча комсомольцаша вагонаш йезигагlа сейца латтаргlойлаш болх вlашtlехьбаьккхаб. Магlалбикерча кагирхоша бурув деттачара кхоачамбоацараш гучадахар бахьан долаш планаш совгlа дикка нехкдаьтта кхььчад, Дальхенга.

Дог гlоздоахаш дола балхаш дьдъ юрташкарча «Комсомольски прожектораша» а. Наугерча комсомольцаша кхььста терказ тlабахийтаб комсаш кхеш деча балхашта механизаци яра. Юрташкарча комсомольски отрядаша хlанз дуьхьа рейдаш ю боахамаша бlаьстанна кийчо машта ю, хьайбашта гlулакх машта ду хьожаш, ишттаа кхы а.

Цхьабакъда, кхоачамбоацараш а да «Комсомольски прожектора» балха юкъе. Республика еррагача комсомольски организацешка вlашагlтехняиц «Комсомольски прожектора» отрядаш, хlаьта цхьаяраш кхоачашъеш мара болх беш яц. Нохч-Гlалгlайчен промышленносто дlадахача шера план тlехкхоачашъяьлле а 31 предприяти йисай план кхоачаш на еш. Цу предприятенгара ча комсомольски отрядаша лиро кхоьсан лоаттабабаш кхоачамбоацараша. Къастта хьайбай боахамге нийслу новкъарленаш дlаяха кагарглдьнадлад. «Комсомольски прожектора» цхьайолча отрядашта. Комсомольски отрядий балха юкъе цхьайолча моттигашка нийслу нийса йоаца методаш: кхоачамбоацараш гуча а дьха лакххьарча. Организацца хоом бича, тоъан бу цхьаболхем, цlаъаза лоадам боацаш долча дешанта дукха наьхаташ яздеш бюрократизм лелаю.

«Комсомольски прожектор» — из боккхача лоархlаме гlулакх да. Боахама деррига комсомольски доаллошка керда кхорийла, я дlадахача шера балха юкъе хинна кхоачамбоацараш тахка а техка, укх шера уж хургдоаца гlулакх вlашtlехьбаккха. Цlаъаза терно е еза къахьегара оьсарле лакхъара, оборудованех бизсза пайда эцара, производствена механизацин автоматизацин яра. продукцеца дlабода мах лехбара, ишттаа кхы а. Чоагlа теркам тlабахийта беза балха юкъе нийслу кхоачамбоацараш цlендаь дlадахара а. «Комсомольски прожектора» штабаш цахлдаш хьанна хила еза ударни гlишлошка, боахамаш беррига балхара. Хlанз чоагlа бехктохкаме ха я юрташкарча кагирхоша хьалхашка даттар. Семилетка пхелагlча шера бlаьстанна ханнаьха дика кийчо е еза.

Хьамсара нагирхой! Шун сийлен денкар да парте тlахьхоама къахьегаш коталлашша жоп далар. Беррига низ тlабахийта КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш кхоачашъера. Сийрдагlа агийта «Комсомольски прожектор»!

Хьайийлай СЕПГ VI съезд

БЕРЛИН, 15 январь. ТАСС-а спец. корреспонденташа В. Селиверстовен Е. Башмачниковен хоам бу: Доккхача цlейта санна ца цу денга хьежаш бар Германски Демократически Республика хьахьегамхой. Дукхача хана деза цунна накъа яха кийчыш яр республика. Из гарга ме кхоач керда ю. Хьахьегамхой. Хlанз хьатlаяттад ла ди.

Германски Демократически Республика еррагача общественото белгалдоаххача тайпара, из съезд къьсеча боккха лоархlам болаш я цун балхана дакъа лоацаш КПСС ЦК Хьалхара секретарь Н. С. Хрущев дlатта Советски Союза Коммунистически парте делегаци хиларца дувзадинна. Кхыча международна коммунистически болхлойн партей 70 делегаци енай съезде.

Iуйрийна 9 сахьат дьлина ха. Зале хьачубоалл Вальтер Ульбрихт. Отто Гротеволь, кхыбола ца СЕПГ куглалхой. Царца ва КПСС ЦК Хьалхара секретарь Н. С. Хрущев, вошал долча партей виналлш. Чоагlа тlоаза ю детт. Берригаш а хьалгlовтт.

СЕПГ VI-га съезд хьаелл В. Ульбрихта.

Съездо президиум хорж, ден повестка чоагlйю.

Социализма программаш Германе Социалистически едини парте истрически денхарен хьакъехьа доклад йир Германе Социалистически едини парте ЦК хьалхарча секретара Вальтер Ульбрихта.

ШЕРА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕРГЬЯ!

1963-ча ШЕРА ГУДЕРМЕССКИ ТЕПЛОВОЗНИ ДЕПО КОЛЛЕКТИВО ТIАИЯЙДА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Вай мехна коммунизм хьалъяра программа тlаийцача КПСС XXII-ча съезда решенешеи тlаийца КПСС XXII-ча съезда решенешеи машиниьяьча транспорта болхлой Ерригсошизма совещане тlахьехамои деган гlоздаьхача, Гудермесски тепловозни депо болхлошеи специалисташеи дlадахача шера—семилетка дичагlча дlакхъахьара, тепловозашка дlаяха кагарглдьнадлад. Тlехкхоачашъяьлле а 31 предприяти йисай план кхоачаш на еш. Цу предприятенгара ча комсомольски отрядаша лиро кхоьсан лоаттабабаш кхоачамбоацараша. Къастта хьайбай боахамге нийслу новкъарленаш дlаяха кагарглдьнадлад. «Комсомольски прожектора» цхьайолча отрядашта. Комсомольски отрядий балха юкъе цхьайолча моттигашка нийслу нийса йоаца методаш: кхоачамбоацараш гуча а дьха лакххьарча. Организацца хоом бича, тоъан бу цхьаболхем, цlаъаза лоадам боацаш долча дешанта дукха наьхаташ яздеш бюрократизм лелаю.

**Производства новаторийн хьалха латтарийн инициативах тха депо хьахилар патриотически болам. Дикагlчарех болча машиниста Иван Гавриловича Старчака доагор кходара социалистически яхь йоаржае аьнна предложени елар. Из гlулакх хьаллалъар партийнн профсоюзнин организацина, предприятей кулгалхоша. Из lалаьрзацина, предприятей кулгалхоша. Из lалаьрзацина, предприятей кулгалхоша. Из lалаьрз

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча хоржамий округий хьакъехьа

Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сецам бу:

Нохч-Гіалгіай АССР Конституце 22 статьица а «Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамаш хьакъехьарча Положенеи» 25-гІачу 26-гІачу статьица а хьежжа Нохч-

ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совете деча хоржамашта ухх тайпара хоржамий округаш (ишттаболхаш):

ГОРОД ГРОЗНЫЙ

1. **Хмельницкое хоржамий округ** (центр — Совнархоза кхачаи промышленноста Управлене совхоза клуб).

Ленински район №№ 573, 575, 577, 589, 591, 593, 595, 597, 599, 601, 603, 607, 693а, 695, 697, 699, 701, 706, 719, 721, 723, 745, 769, 771а, 773а, 775, 777, 779, 781а, 787, 793, 795, 809, 811, 813, 815, 817, 819, 821, 823, 839, 859 йолча кварталий, Светлая, Спецповозочная, Маяковская, Горячеисточная, Старорусская, Малинская, Луговая, Районная, Б. Хмельницке, Словинская яхаца улицийн, Совнархоза кхачаи промышленноста Управлене совхоза 1-гІачу 2-гІачу кварталаш, нах бахача поселкаи доязошка гІолла.

2. **Словянски хоржамий округ** (центр — ветеринарни пикма-тохкема станци).

Ленински район №№ 459, 475, 477, 479, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 551, 555, 557, 559, 561, 563, 565, 567, 569, 571, 609, 611, 613, 615, 619, 691, 825 йолча кварталий, Районная, Луговая, Профессиональная, Старокрутская, Восточная, Машинная яхаца улицийн, Первийски переулок, хьалхарА кхиннача № 1 йолча кирпишний заводе нах чуйеча цIеи, Совнархоза хьуваккйоачча промышленноста Управленин гlирдой материалаш эрея Управлене кирпишний заводий, моттигера промышленноста Министерства кирпишний заводаи, столовейи ресторанийи терча гlолча болча йолча буоахача чуйеча цIеной, хьунахо чуйеча цIеи доязошка гlолла.

3. **Нохбрийски хоржамий округ** (центр — Минеральни водаш контрол станци).

Ленински район №№ 409, 421, 425, 427, 429, 431, 433, 435, 437, 439, 441, 443, 445, 447, 449, 451, 453, 455, 465 447, 469, 471, 473, 481, 483, 485, 495, 497, 499, 501, 533, 535, 553, 583, 585, 587, 617, 621, 625, 631, 633, 637, 673, 687, 689, 693, 705 йолча кварталий, Восточная, Деловая, Ноябрьская, Ставропольская, Словинская, Дачная, Балтийская, Старокортовская, Казвекская, Наурская, Маяковке, Коммунистическая яхаца улицийн, Первомайски переулка доязошка гlолла.

4. **Кутузовски хоржамий округ** (центр — № 32 йола школа).

Ленински район №№ 579, 581, 623, 629, 635, 637, 639, 641, 643, 645, 647, 649, 653, 681, 683, 685, 703, 707, 735, 737, 739, 741, 743, 745, 747, 749, 751, 753, 755, 757, 759, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 773, 775, 779, 797, 803, 805, 807, 841, 843, 853, 855, 857, 861 йолча кварталий, Моздокская, Словянская, Февральская, Челюскинцийн, Пластунская, Алтайская, Ставропольская, Красивая яхача, Маяковке, Кутузова цIерахча улицийн, Старопромысловски лаьхьа, Совнархоза кхачаи материалий управленин городока, Северни подстанце доязошка гlолла.

5. **Красномолотовски хоржамий округ** (центр — «Красный молот» яхача завода культура Дворе).

Ленински район №№ 371, 381, 383, 401, 403, 405, 407, 411, 457, 459, 461, 463, 487, 489, 491, 493, 495, 497, 501, 505, 511, 515, 517, 519, 521, 523, 525, 527, 529, 531, 781, 799, 801 йолча кварталий Моздокская, Маяковке, Ноябрьская, Красивая, Северная, Коммунистическая, Татарская, Первомайская, Грибоедова. Краснознаменная яхача улицийн, «Красный молот» яхача общежитие, Мозгунай яхача улицаГІарча «Красный молот» яхача завода нах чуйеча цIеной доязошка гlолла.

6. **Казански хоржамий округ** (центр — № 5 йола профтехобразование горучлинце).

Ленински район №№ 239, 241, 243, 245, 247, 249, 251, 253, 255, 325, 327, 347, 349, 351, 353, 355, 357, 373, 375, 377, 791, йолча кварталий, Первомайская, Станхановий, Братунская, Казанская, Арсенальная. Кремли фронтовикий яхаца улицийн, Революце проспекта, Первомайски улицаГІарча КЭЧ-а цIеи доязошка гlолла.

7. **Грибоедовски хоржамий округ** (центр — № 3 йола профтехобразование горучлинце).

Ленински район №№ 311, 313, 357, 359, 341, 359, 359а, 359б, 361, 363, 367, 371, 385, 387, 389, 391, 393, 395, 397, 399, 413, 415, 417, 419 йолча кварталий, Грибоедова, Первомайски, Казанске, Гикало яхача улицийн, Кремлотова, хьалхарА кхинначе болхлой № 3/8 йолча чуйеча цIеи доязошка гlолла.

8. **Пушкински хоржамий округ** (центр — Теникий театр).

Ленински район №№ 255, 257, 261, 263, 265, 267, 269, 271, 273, 283, 285, 287, 301, 303, 305, 307, 309, 315, 317, 319, 321, 323, 329, 331, 333, 335, 343, 345, 671 йолча кварталий, Пушкина, Гикало, Арсенальная, Кабардинская яхача улицийн, Больничии переулка, Революце проспекта, Таманская яхача Чеховен улицийн доязошка гlолла.

9. **Дзержински хоржамий округ** (центр — профтехобразование управленаи).

Ленински район №№ 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 262, 264, 266, 270, 272, 274, 276, 710 йолча кварталий, Партизанская, Ленина, Рубежная яхача улицийн доязошка гlолла.

10. **Менделеевски хоржамий округ** (центр — Нохч-ГІалгІай пединститут).

Ленински район №№ 192,194, 196, 198, 200, 222, 224, 226, 258, 260, 278, 280, 282, 284, 286, 712 йолча кварталий, Ленина, Демьяновская, Черноморская, Нов Буячице, Пионерская, Ханпашй, Менделеева, Кавказская, Интернациональная яхача улицийн доязошка гlолла.

11. **Краснофлотски хоржамий округ** (центр — хлебокомбинатан клуб).

Ленински район №№ 134, 136, 166, 184, 186, 188, 190, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 385, 728, 910, 912 йолча кварталий, Нурадилова Ханпашй, Менделеева, Нов Буячице, Черноморская, Пионерская, Магистральная, Ленина, Интернациональная, Александе, Никитина улицийн доязошка гlолла.

25. **Маяковски хоржамий округ** (центр — крекинг-завода общежи-тиеха).

Заводской район №№ 233, 235, 207 205, 203, 237, 659, 657 йолча кварталий, Победа проспекта, Революце проспекта, Орджоникидзен проспекта, Грибоедова, Мира, Р. Люксембурга, Маяковке улицийн доязошка гlолла.

26. **Школьни хоржамий округ** (центр — № 1 йола технически училища).

Заводской район №№ 11, 113, 115, 97, 103, 105, 101, 153, 155, 165, 201, 167, 195, 197, 157, 663, 661, 193, 191, 189, 173, 151, 169, 171, 155, 153, 117 йолча кварталий, Маяковке, Р. Люксембурга, Мира, Чичерина, Пионерская переулка доязошка гlолла.

27. **Спартаковски хоржамий округ** (центр — машинаболхаш сецавеш).

Октябрьски район №№ 257, 275, 277, 279, 281, 423, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 42а, 675, 677 йолча кварталий, Кружке, Привокзальни, Чернышевске, Жилищни улицийн доязошка гlолла.

28. **Войковски хоржамий округ** (центр — Крупске цIерагIара культура Цlа).

Октябрьски район Войкова цIерачча поселка №№ 580, 588, 590, 592, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 582, 584, 586, 594, 596, 704, 706, 708, 744, 1026, 628, 558, 556, 554 йолча кварталий, Надькарьерни, Окружной, Курганни улицийн, Боевой улицаГІарча №№ 39, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 39, 40, 41 йолча машинаболхаш йолу чуйеча цIеной доязошка гlолла.

29. **Урицки хоржамий округ** (центр — Горсанэпидстанци).

Октябрьски район №№ 880, 882, 884, 886, 888, 890, 902, 902а, 852, 854, 856, 862, 868, 870, 878, 880, 892, 894, 896, 898, 848, 850, 1036, 23, 24, 25 йолча кварталий, Надькарьерни, 8-гІачу Марта цIерахча, Канавкини, Ассински, Новопромыслов улицийн. Окружний Надькарьерни улицаГІа планах доацаш хьалдаьча нах чуйеча цIеной доязошка гlолла.

30. **Котовски хоржамий округ** (центр — № 23 йола школа).

Октябрьски район №№ 840, 682, 786, 842, 874, 876, 922, 924, 1058, 1074, 1076, 678, 820, 822, 824, 824а, 826, 826а, 828, 830, 832, 846, 1032, 1036, 840, 842, 844, 853, 864, 1028, 1070, 866, 868, 870, 872, 874 йолча кварталий, Кайкентски, 8-гІачу Марта цIерахча йола, Буровой, Ульянова, Павел Мусорова, Кирова улицийн, 344 номерга 302 номерга хьакъалла йолча Орджоникидзе городка коруний, бераш дича цIеи доязошка гlолла.

31. **Нахимовски хоржамий округ** (центр — № 57 йола школа).

Октябрьски район №№ 950, 1071, 1012, 1014, 1016, 1306, 1050, 1052, 1054, 1056, 1058, 1060, 1062, 1138 йолча кварталий, Саратовски, Окружной, Новопромыслова улицийн, Тобольски улицаГІарча дерригача маминаьлькхой цIеной, машинаьлькхой буда йолча доязошка гlолла.

32. **Ульяновски хоржамий округ** (центр — № 5 йола школа).

Октябрьски район №№ 484, 485, 482, 494, 496, 506, 684, 810, 908, 976, 978, 980, 498, 500, 502, 504, 506, 514, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 692, 694, 518, 520, 522, 524, 686, 688, 690 йолча кварталий, Окружной, Павел Мусорова, Ульянова, Буровой, 8-гІачу Марта цIерагIара, кхулбеларахьара подстанце, городерга 2-гІачу больница доязошка гlолла.

33. **Х. Нурадилова хоржамий округ** (центр — № 4 йола библиотека).

Октябрьски район №№ 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 480, 482, 816, 818, 904, 906, 474, 476, 478, 450, 454, 456, 458, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 446, 448, 450 йолча кварталий, Магистральни, Трудовой, Окружной, Курганни улицийн, Трудовой доязошка гlолла.

34. **Шаумянски хоржамий округ** (центр — Гараж-электрореста).

Октябрьски район №№ 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 734, 736, 872, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 550, 562, 568, 696, 784, 806, 808, 932, 556, 558, 564, 566, 570, 752 йолча кварталий, Трудовой, Магистральни, Окружной, Ленина, Зои Космодемьянске, Лесопильни, Павел Мусорова улицийн доязошка гlолла.

35. **Богратионовски хоржамий округ** (центр — № 46 йола школа).

Октябрьски район №№ 925, 928, 968, 970, 972, 974, 1008, 1010, 1012, 1250, 1254, 1256, 1258, 1266, 1268, 698, 966, 982, 984, 986, 1004, 1006, 700, 702, 1064, 1066, 1118, 1140, 1260, 1262 йолча кварталий, Окружной, Ханкальски, Гудермесски, С. Лазо, Ленина улицийн, Гудермесски 3-гІачу Гудермесски переулка доязошка гlолла.

36. **Космодемьянски хоржамий округ** (центр — № 25 йола школа).

Октябрьски район №№ 512, 572, 574, 576, 578, 646, 652, 654, 660, 632, 634, 638, 640, 542, 644, 648, 650, 656, 658, 742, 750, 758, 760, 762, 766, 770, 772, 776, 610, 614, 620, 622, 624, 762, 768, 916, 918, 920 йолча кварталий, П. Мусорова, Лесопильни, Зои Космодемьянске, Ленина, С. Лазо улицийн, Гудермесски 3-гІачу переулке доязошка гlолла.

37. **Алексеевски хоржамий округ** (центр — ДСУ красни уголок).

Октябрьски район №№ 630, 632, 940, 942, 946, 948, 936, 960, 996, 1022, 1022а, 1022б, 1042, 1044, 1044а, 796, 798, 800, 802, 914, 988, 1000, 666, 668, 672, 674, 676, 678, 792, 794, 804, 938, 962, 1002, 1004, 1082, 1084, 1060, 664, 670, 754, 756, 790, 952, 954, 956 йолча кварталий, П. Мусорова, Возрождение, Багратиона, Матросова, Кирова улицийн доязошка гlолла.

38. **Куйбышевски хоржамий округ** (центр — № 25 йола школа).

Октябрьски район №№ 985, 988, 1030, 1034, 1126, 1128, 1130, 1132, 1134, 1136, 1142, 1144, 1264, 1278, 1280, 990, 992 йолча кварталий, Матросова, С. Лазо улицийн, Гудермесски 3-гІачу Гудермесски переулкай доязошка гlолла.

39. **Октябрьски хоржамий округ** (центр — партпросвещение кабинет).

Октябрьски район №№ 10, 12, 22, 23, 30 йолча участкаш №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, йолча кварталий, Кердача 80-гІачу участка, Верхни, Кузбасски, Фигурни, Горни улицийн доязошка гlолла.

40. **Новопромысловски хоржамий округ** (центр — Кирова цIерах дола культура Цlа).

Октябрьски район №№ 14, 15, 20, 21, 32, 35, 42, 45, 47, 49, 58, 63, 56, 59, 70а участкаш, 8-гІачу городской больница доязошка гlолла.

41. **Конотопски хоржамий округ** (центр — № 39 йола школа).

Октябрьски район Новые Алды яхача поселка №№ 1206, 1208, 1210, 1186, 1188, 1190, 1196, 1192, 1194, 1198, 1202, 1200, 1204, 1212, 1214, 1216, 1218, 1220, 1222, 1224, 1226, 1228, 1230, 1232, 1234, 1236, 1238, 1240 йолча кварталий, Алмазни, Ильинский улицийн, Белорусски Кронштадски переулка доязошка гlолла.

42. **Ташкалински хоржамий округ** (центр — № 55 йола школа).

Старопромысловски района Карпински кургана, Катаяма цIерахча Кердача поселка 1-гІача лингера 8-гІача лингера кхачаЦа йолча районе нах чуйеча цIеной доязошка гlолла.

43. **Ярославски хоржамий округ** (центр — Катаяма цIерахча Кердача поселкера поликлиника).

Старопромысловски района 9-гІача лингера Ремонтни улица малхбо-лингахьара оагIорахьа кхачаЦа йолча мехкадаьтта чакхдоккхаий поселка доязошка гlолла.

44. **Катаямовски хоржамий округ** (центр — № 45 йола школа).

Старопромысловски район Жигулевски улицаГІа Заготконтора базага кхачаЦа йолча Катаяма цIерахча поселка, Ремонтни улицагара Чернокомии улицагга кхачаЦа йолча Катаяма цIерахча районе нах чуйеча цIеной доязошка гlолла.

45. **Горьковски хоржамий округ** (центр — М. Горькие цIерагIара клуб).

Старопромысловски район Иванова

Город МАГЛАДБИК

51. **Магладбика хоржамий округ** (центр — город Магладбик, Чкалова цIерагIара клуб). Iотlаотта улицаш а гlолла город Магладбика централни даьлъа, № 4 йолча совхоза поселка доязошка гlолла.

52. **Малгобекски — Ленински хоржамий округ** (центр — город Магладбик — 1 Мая цIерагIара клуб).

Город Магладбикара Пушкина, Кутузова, Серго, Чапаева, Урожайни Участкаш доязошка гlолла.

Город ГУДЕРМЕС

55. **Гудермесски хоржамий округ** (центр — Гудермесски райсовет).

Город Гудермес 1—61 номерага а 73—75 номерга денз Гудермеса — Махачкала машинаьлькхача кхачалар а йолча кварталаш, 179 километрера машинаьлькха будка доязошка гlолла.

56. **Деповски хоржамий округ** (центр — Гудермесски райсовет).

Город Гудермес №№ 62—72, 76—119, 164—199, 216—224 йолча кварталашкара Гудермес — Махачкала машинаьлькха кхачалар долча а, 2820 километрера машинаьлькха будка а доязошка гlолла.

57. **Железнодорожни хоржамий округ** (центр — Гудермесски райсовет).

Город Гудермес №№ 120—121, 123 —162, 200 йолча кварталий, № 24 йолча домоуправление нах чуйеча машинаьлькха цIеной доязошка гlолла.

58. **Гудермесски — Заводской хоржамий округ** (центр — Гудермесски райсовет).

Город Гудермес №№ 122, 124а, йолча кварталий, Гудермес яхаш

ВЕДАНА РАЙОН

62. **Ведана хоржамий округ** (центр — Ведана).

Юртий Советаш: Ведана, Дышне-Ведана, Хозрачой.

63. **Ца-Ведана хоржамий округ** (центр — Ца-Ведана).

Юртий Советаш: Ца-Ведана, Гуни, Эрсаной, Агьшбатой, Элистажи.

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН

66. **Алхан-калинский хоржамий округ** (центр — Алхан-Кала яха юрт).

Юртий Советаш: Алхан-Калинси юрта Совет.

67. **Куларинский хоржамий округ** (центр — Кулари яха юрт).

Юртий Советаш: Октябрьски Куларинскин.

68. **Химчуринский хоржамий округ** (центр — Мичуринское яха юрт).

Аргуна яха Советаш Хан-Кала яха поселокаш.

69. **Комсомольски хоржамий округ** (центр — Комсомольское яха юрт).

Юртий Советаш: Комсомольски Дочу-Борзой.

70. **Старо-Сунженски хоржамий округ** (центр — Старая Сунжа).

Старо-Сунженски юрта Совети Петропавловски станични Совети.

71. **Побединский хоржамий округ** (центр — Победински юрта Совет).

Победински юрта Совет.

72. **Кень-Юрта хоржамий округ** (центр — Первомайская яха станица).

Кень-Юрта Совети Первомайски станични Совети.

73. **Правобережний хоржамий округ** (центр — Правобережное юрта Совет).

Юртий Советаш: Правобережнески Виноградовски.

74. **Толстов-Юрта хоржамий округ** (центр — Толстой-Юрт).

Толстов-Юрта Совет а Горячеисточнески Ильинскин станични Советаш а.

75. **Чечен-Аульска хоржамий округ** (центр — Чечен-Ауд яха юрт).

Юртий Советаш: Чечен-Аульскин Пригородненски.

76. **Ачалухьа Атагlен хоржамий округ** (центр — Йожха Атагlе).

Йожхахача Атагlен юрта Совет.

НАУРСКИ РАЙОН

77. **Николаевски хоржамий округ** (центр — Николаевски станица).

Николаевскин Ищерски станични Совети.

78. **Калиновски поселкови хоржамий округ** (центр — Калиновски поселок).

Калиновски поселкови Совет.

79. **Калиновски юрта хоржамий округ** (центр — Калиновски станица).

Станични Советаш: Калиновскин Савельевскин.

80. **Мекенски хоржамий округ** (центр — Мекенски станица).

Мекенски станични Совети Верхне-Наурски юрта Совети.

НОЖАЙ-ЮРТА РАЙОН

86. **Ножай-Юрта хоржамий округ** (центр — Ножай-Юрт).

Юртий Советаш: Ножай-Юртин Октябрьскин.

87. **Мискетен хоржамий округ** (центр — Мескете).

Юртий Советаш: Галайтен, Мескетен, Кошкельте.

88. **Ишхой-Юрта хоржамий округ** (центр — Ишхой-Юрт).

Юртий Советаш: Ишхой-Юртен Элгел-Юртен.

89. **Беной хоржамий округ** (центр — Беной юрт).

Юртий Советаш: Беной-Ведана, Гендерена, Цеинторой.

90. **Саьсана хоржамий округ** (центр — Саьсана).

Юртий Советаш: Саьсана, Гордален, Цуани.

91. **Ялхой-Мохка хоржамий округ** (центр — Ялхой-Мохк).

Юртий Советаш: Ялхой-Мехка, Хиди-Хутора, Аллерой.

92. **Зандакъа хоржамий округ** (центр — Зандакъ).

Юртий Советаш: Зандакъа, Байтаркыий, Дыьттахен.

НАЬСАРЕН РАЙОН

93. **Долакоа хоржамий округ** (центр — Долакоа) Юртий Советаш: Соагlапчен Долакоан.

94. **Ачалхен хоржамий округ** (центр — Юкъера Ачалхе).

Юртий Советаш: Ачалхен Керда-Регинтен.

95. **Нихьалкъенгий-Юрта хоржамий округ** (центр — Яндаре).

Юртий Советаш: Нихьалкъенгий-Юрта Яндарен.

96. **Аьлти-Юрта хоржамий округ** (центр — Бурок1алхе).

Юртий Советаш: Бурок1алхен Дошлаий-Юрт.

97. **Наьсарен — Заводской хоржамий округ** (центр — Наьсарен-Вокзаде).

Наьсарен-Вокзалера территоре кхулбелхьа-малхбузен дакъоша Коммунистически улицагара денз Вокзальни переулка кхачаЦа долча доязошка гlолла.

98. **Наьсарен хоржамий округ** (центр — Наьсарен-Вокзале).

Коммунистически улицагарен Вокзальни переулкатарен денз Наьсарен-Вокзален Кхулбаделен-Малхбузехьарча дакъоша доязошка гlолла.

99. **Наьсар-Кертен хоржамий округ** (центр — Наьсар-Керте).

Юртий Советаш: Наьсар-Кертен Дарьильскин.

100. **Экажжьогий-Юрта хоржамий округ** (центр — Экажжьогий-Юрт).

Экажжьогий-Юрта Совет.

101. **Сурхот1ара хоржамий округ** (центр — Сурхот1а).

Юртий Советаш: Сурхот1ен Iаьлий-Юрта.

102. **Тlой-Юрта хоржамий округ** (центр — Тlой-Юрт).

Юртий Советаш: Тlой-Юрти Долакха-Юрти).

СОВЕТСКИ РАЙОН

103. **Советски хоржамий округ** (центр — Советски юрт).

Юртий Советаш: Советски, Памятноски, Улус-Керта, Мало-Варандийн.

104. **Аслангбек-Шерипюскин хоржамий округ** (центр — Хал-Кlиалой).

Юртий Советаш: Аслангбек-Шерихоза-Хал-Кlиалой, Даевски, Кенхи.

105. **Борзой хоржамий округ** (центр — Борзой).

Юртий Советаш: Борзой, Харсеной, Ушкалой, Итум-Кхаьла.

СУНЖЕНСКИ РАЙОН

106. **Коммунистически хоржамий округ** (центр — Ассински станица).

Ассинскин совхозна поселок, юртий Советаш: Арштин, Красно-Октябрьски, Чамиг1ен.

107. **Ассински хоржамий округ** (центр — Ассински станица).

Ассински станицен Ассински консервни завода поселкаш.

108. **Нестеровски хоржамий округ** (центр — Нестеровски станица).

Нестеровски станични Совет.

109. **Орджоникидзевски хоржамий округ** (центр — Орджоникидзевски станица).

Красни Октябрь улицагара Орджоникидзевски станица малхбоаленгахьара дакъоша доязошка гlолла.

110. **Красноармейски хоржамий округ** (центр — Орджоникидзевски станица).

УРУС-МАРТАН РАЙОН

115. **Горски хоржамий округ** (центр — Урус-Мартан, культура Цlа).

Урус-Мартан районни больницагарен Ленина улица аьтта оагIонгарен Ленина, Магометмирзоева улица малхбузен оагIонгахьара юрта йистага, «Горец» совхоза центральни усадьба а чуоагIан, юрта малхбузенгахьара йистага кхачалар долча доязошка гlолла.

116. **Ничучирски хоржамий округ** (центр — Урус-Мартан, кинотеатр).

Урус-Мартан Ленина улица аьрда оагIуе а чуоагIан районни больницагара «Заря» кхачалар, кхулбелхьа оагIонгахьара юрта йисте кхачалар а 2-гІча Советска улица аьрда оагIон, районни больница а совхоз «Горец» районни больнице а чуоагIан, Урус-Мартана дерригача кхулбе-малхбозенан дакъоша доязошка гlолла.

117. **Урус-Мартана хоржамий округ** (центр — Урус-Мартан, Шеча Эскара цIерах йола клуб).

Урус-Мартан 2-гІча Советски улица аьрда оагIуе а чуоагIан денз Ленина улица, Магомет-мирзоева улица аьрда оагIонгара Урус-Мартана дерригача кхулбе-малхбузехьара дакъа а чуоагIан, юрта малхбузенгахьара йистага кхачалар долча доязошка гlолла.

118. **Iаьлхан-Юрта хоржамий округ** (центр — Iаьлхан-Юрта).

Iаьлхан-Юрта Совет.

119. **Гlойтlа хоржамий округ** (центр — Гlойтlа).

Гlойтlа юрта Совет.

120. **Ахлазуроски хоржамий округ** (центр — Ахлазуро юрт).

Ахлазурово юрта Совет.

121. **Грушевски хоржамий округ** (центр — Грушево юрт).

Юртий Советаш: Грушевскин Рощинскин.

122. **Гехтlара хоржамий округ** (центр Гехтlа).

Гехтlара юрта Совет.

123. **Шалажа хоржамий округ** (центр — Шалажа).

Шалажара юрта Совет.

124. **Новосельски хоржамий округ** (центр—Ахой-Мартан, халкъа суд чуйеча цIеной).

Ахой-Мартана цхьа дакъа юрта кхьулба - малхбозельчара дакъа, Фартанга яхача аьтта кхачалар долча Советски улица аьтта оагIуя Школьни улицагаха (аьтта оагIуя) дIаделхьа а доалаш, юрт хьалхороачалар долча Пушкина, дерригача юрта «Лермонтовски» совхоза центральни усадьба, СТФ поселка, юрта дерригача хьалдехьара дакъа доязошка гlолла.

125. **Ахой-Мартанан хоржамий округ** (центр Ахой-Мартан, районни культура Цlа).

Ахой-Мартана цхьа дакъа Советски улицин (аьрда оагIув) юрта кхьулба-малхбозелнй йист Фартангга яхача кича кхачалар, юрт хьалчакхьллалуа хица урарIа, дерригача юрта кхулбе-малхбузехьара дакъа доязошка гlолла.

126. **Бумата хоржамий округ** (центр — Бумат).

Юртий Советаш: Буматен Шаламий-Юртен.

127. **Сальмуашкин хоржамий округ** (центр — Сальмуашке).

СальмуIашкара юрта Совет.

128. **Закий-Юртара хоржамий округ** (центр — Закий-Юрт).

Юртий Советаш: Закий-Юртарен Дахьдеяковскин.

129. **Валарагlара хоржамий округ** (центр — Валарагlа).

Юртий Советаш: Валарагlарен Коаторой-Юртарен.

130. **Лермонтовски хоржамий округ** (центр — Лермонтов-Юрт).

Юртий Советаш: Лермонтов-Юрта Ореховскин.

ШАЛЬА РАЙОН

131. **Аьтта бердагахьара Шаьла хоржамий округ** (центр — Шаьла).

Бас яхача кин аьтта оагIорахьара Шаьла юрта Совета территоре дакъоша доязошка гlолла.

132. **Аьрда бердагахьара Шаьла хоржамий округ** (центр — Шаьла).

Бас яхача кин аьрда оагIорахьара Шаьла юрта Совета территоре дакъоша доязошка гlолла.

133. **Герменчуга хоржамий округ** (центр — Герменчуг).

Герменчуга юрта Совет а Грозненски улицаи Бас яхача хинен кьера тlаьген «Джалка» яхача совхоза центральни усадьбатен кхачалла йола Шаьла кхулбеделагахьарча дакъа территоре а.

134. **Оторой хоржамий округ** (центр — Оторой).

Оторой юрта Совет.

135. **Новожизненски хоржамий округ** (центр — Новая жизнь яха юрт).

Юртий Советаш: Новожизненскин Серкень-Юртин.

136. **Мескер-Юрта хоржамий округ** (центр — Мескер-Юрт).

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОН

144. **Дубовской хоржамий округ** (центр — Дубовская яха станица).

Станични Советаш: Бороздиновски, Дубовски, Сарыбалыкски Совети.

145. **Каргалинский хоржамий округ** (центр — Каргалинская станица).

Каргалински станични Совет.

146. **Гребенской хоржамий округ** (центр — Гребенская яха станица).

Станични Советаш: Курдюковски, Старогладенски, Гребенской.

147. **Шелковской хоржамий округ** (центр — Шелковской станица).

Шелковской станични Совети Степновски юрта Совети.

148. **Ново-Шедринский хоржамий округ** (центр — Ново-Шедринская станица)

Станични Советаш: Шелхозаводской, Новошедринскин, Кобински юрта Совет.

149. **Червленски хоржамий округ** (центр — Червленская станица).

Червленски станични Совет.

Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
И. АЛМАЗОВ.

Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. КОМАРОВ.

г. Грозный, 1963 шера 12 январь.

СЕРДАЛО

2-гІа оагІ. 17 январь 1963 шу.

Республика халкъа боахам семилетка диълагIча шера

1962 ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГАШ

Нохч-ГIалгIай АССР Статистически управление хоам

ВорхI шера плана доккхий дехкараш кхоачаш а деш, ДIадахача 1962 шера — семилетка диъларгIча шера керда тодамаш даьхад Нохч-ГIалгIай АССР кхъехкаргашца экономика, культура дегIайоалаеча, халкъа бахара хьал тоадеча.

ТIехкхоачашъяьй промышленни производствоь айяран керттера хIамаш арахецараш оттаяь хинна заданеш, дукхагIа хьа а яьккхай паччахьалкхенга дIа а ехнай юрта боахама продукци. дикка гIулакхан даьд колхозийн совхозийн экономика дIахо чIогIъяра.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

1962 шера валови продукци яккхара план 102 процент кхоачашъяьй республика промышленносто. Халкъа боахама планах 12,8 процент дукхагIа арахецар даьрхIа хинна промышленни продукци 1961 шераруьл 15 процент дукхагIа арахийцай.

ВорхI шера планах даьрхIа хинначул сихагIа дегIаух промышленноста керттера доакъош: мехнадьта доахар, химически, машинаш ер.

1962 шера валови продукци яккхара план унх таймара кхоачашъяьй:

	шера плана кхоачашъяра процент	1962 шу 1961 шераца процентаца
Совнархоза промышленность	102	116
Мехнадьта доахачеи газовии промышленноста управлени	105	115
цу дакъое мехнадьта промыслови управленешка гIолла:		
«Октябрьнефть»	103	103
«Старогрозненфть»	107	125
«Горснефть»	105	130
«Малгобекнефть»	104	116
«Сунжанефть»	102	115
Гудермесски НПУ	109	86
Приюбережни НПУ	110	69
Мехнадьта газовии управлени	118	111
Автотракторни ремонтни завод	103	95
Центральни ремонтно-механически завод	105	113
Мехнадьта чакхдоахачеи химически промышленноста управлени	102	121
цу дакъое:		
Грозненски мехнадьта чакхдоаха завод	101	107
Крекинг-завод	104	116
нефтемаслозавод	107	129
Новогрозненски мехнадьта чакхдоаха завод	107	106
производственно-товарни контора	102	113
производственно-энергетически контора	104	103
машинаш ю арматурни завод	104	99,6
Грозненски химически завод	100,6	151
Энергетически управлени	103	105
цу дакъое:		
Новогрозненски ТЭЦ	105	106
Грозненски ТЭЦ	105	106
Шалинскн ТЭЦ	108	шозза
Центральни ремонтно-механически завод	107	99,5
Сетевой район	105	180
ГIишлош ю управлени	101	106
цу дакъое:		
производствени предприятей контора	103	105
аьшкабетона хIамаш ю Шалинскн завод	89	118
Хьу чакхйоахача промышленностн гIишлой материаласт яреи управлени	98	102
цу дакъое:		
тарно-мебельни комбинат	91	99,8
грозненски мебельни фабрика	95	108
хьу чакхйоаха Ермоловскн комбинат	99,0	111
соттаяь мебель ю фабрика	100,3	105
кирпишкий завод № 1	113	110
кирпишкий завод № 2	103	86
старопромысловскн кирпишкий завод «16-гIа партсъезд» яха кирпишкий завод	102	96
МагIалбикера кирпишкий завод	100,4	117
«Красный Октябрь» яха кирпишкий завод	103	71
ГIишлой материалаш йоахеи кийчъюи управлени	136	107
слюдяной фабрика	103	121
Кхачан промышленноста управлени	92	80
цу дакъое:	103	110
Грозмера духха комбинат	102	107
Керттера шуриЙ комбинат	96	104
Грозненскн консервай завод	108	106
Ассинскера консервай завод	111	113
ацетонови завод	96	93
Грознера даьтта доаха завод	109	129
чхьагIара-конькяний завод	104	106
Черленерка чхьагIара завод	112	106
Каргинскн чхьагIара завод	104	77
Кулиновскн чхьагIара завод	107	127
Наурера чхьагIара завод	116	шозза
«Минвод» яха Серноводскера завод	103	102
«Ачалучн» яха минерални хий доакха завод	107	113
Шалинскн шекара завод	68	шозза
Кога гIирс бу фабрика	100,0	92
Духххьал совнархоза карайола предприятеш:		
«Красный молот» яха завод	100,3	131
транспортни машинаш ю завод	104	106
автогенно-карбидни завод	58	—
«Пищемаш» яха завод	103	109
Моттигерча Советий промышленность цу дакъое:		
кхачан товарий промышленноста министерство	104	110
Грозмера маьхх ю комбинат	103	104
Гудермесера маьхх ю завод	109	цхийттаза
кондитерски фабрика	108	103
макарони фабрика	95	106
мельзаводоуправлени пивзавод	100,7	85
СаьмуIашкара сомий консервай завод	102	102
равионни промышленность	107	103
Моттигерча промышленноста министерство цу дакъое:	100,7	114
химзавод № 1	101	113
химзавод № 2	100,0	111
«Металлист» яха завод	109	107
дитейно-механически завод	103	118
Советскера хьун пункт	75	82
Гудермесера хьун пункт	100,3	105
Веданара хьун пункт	82	75
столярни хIамаш ю завод	106	110
кирпишкий завод № 1	109	114
кирпишкий завод № 2	105	115
гIишлой материалий комбинат	89	110
кIаьдача кровле завод	103	кхозза
«Главторсырье» яха контора	84	93
районни промышленность	108	113
Йайача промышленноста управлени цу дакъое:	105	105
хIамаш тега фабрика № 1	100,7	100,5
хIамаш тега фабрика № 2	106	109
хIамаш тега фабрика № 3	102	104
хIамаш тега фабрика № 4	108	137
хIамаш тега фабрика № 5	112	102
хIамаш тега фабрика № 6	102	111
Республика Министрий Советера бахача наха эпа гIулакхаш цу управлени цу дакъое:	104	135
галантерейни фабрика	108	105
трикотажни фабрика	104	112
Республиканскн министерствайн ведомствайн промышленность цу дакъое:	100,5	116
гаражни оборудование завод	98	109
электромеханически завод	104	122
«Сельстрой» треста аьшкабетони хIамаш ю завод	91	101

Валови продукци яккхара террига план кхоачашъяьяле а дукхахча промышленни предприятеша гаьнна пайда ца эцаш йисай оттаяь заданеш кхоачашъеларга ГIалашдеш йола резервааш тороначи.

1962 шера валови продукци арахецара план кхоачашъяьлц 31 промышленни предприяте. Цар дIаенначи 4,9 млн. сома маьха продукци.

ЧIогIгIа гIехьадитад гризени насосаш, аьшкабетонни конструкцеши доакъошш, гIирсара йода хьу, мебель, кога гIирс, кхачан промышленноста продукце цхьадола тайпаш хьеделга.

Цхьайолча промышленни предприятеша, валови продукци арахецара план кхоачаш а яь, натурах ассортимент арахецара план кхоачашъяьяц. Масала, крекинг - заводо кхоачашъяьяц 102 процент.

ПРОМЫШЛЕННИ ПРОДУКЦЕ ПЛАН КХОАЧАШЪЯРИ ИЗ ПРОДУКЦИ ЛАКХЪЯЛАРИ

	1962 шера яхаь кхоачашъяра процент	1962 шу 1961 шераца процентаца найсаечча
Мехнадьта	103	115
Газ	114	130
Бензин	100,6	108
Доаго даьтта	90	125
Дизельни доагор	109	115
Мехнадьта битум	104	65
Фенол	102	109
Ацетон	100,1	104
Этилови синтетически спирт	102	103
Полиэтилен	100,2	—
Болат	100,6	100.8
Мехнадьта аппаратура	100.3	126
Насосаш	92	99,8
Станокаш-качалкаш	100,0	103
Электроэнергни	112	104
Кирпишк	99,6	95
Цlен тIа юлла кирпишк	92	107
КIир	114	98
ВIашагIIхетта аьшкабетонни конструкцеши доакъошш	89	110
ГIирсара йода хьу тIаозар	95	104
Херхах тIехьалькха хьу	96	94
Мебель	93	108
ТIагIолла духьаду трикотажни барасkаш	96	107
Кога гIирс	98	97
Цу дакъое: берий бар	107	118
Духх	100,3	102
Хьоарах яь хIамаш	107	114
Марша-ветчинни хIамаш	109	130
Цlенача шурех яь хIамаш	94	97
Бежан даьтта	94	107
Нахча	98	132
Гинарий даьтта	102	128
Консервай	116	114
Пlво	100,9	102
Комсех дакъкха чхьагIар	114	97
Кондитерски хIамаш	102	106
Макаронах яь хIамаш	107	106
Шекар	52	кхозза

1962 шера террига республике дIайийна террига юртбоахама культураш 442 эзар гектара заводо. кIаьдача кровле заводо, кхычар.

Грозненски мехнадьта ГIилма-тохкхаша институто дIахо болх баьб керда техника юкъехкхуьаш, производственни процессаша механизации автоматизации еш.

Мехнадьта промышленносте эIамига дIаиетр йолча буроца яьхай скважинаш, сусконодъемни балхаш механизированни дIоагIаашцеи боаж-моагIаагIашцеи дергдолаш механизаци яьй, порошока хьисапера тIебабат кIеза е бихьа гIевнаш цIеньюр маркал кийнбара механизаци яьй.

ТIоанашка мехнадьта дукхагIа далийтар дуьхь царна искуственни низ тIабохийташ йола процесс юкъехкъяьлачу мехнадьта доакъкхача. Цунца цхьана дукххача гIулакхашта керда техника юкъехкъяьлачу планаш кхоачашъяьяц мехнадьта доахача, мехнадьта чакхдоахача промышленносте, кхьча доакъошна.

1962 шера промышленносте керда техникеи толашагIа йола технологии юкъехкъяьлачу дохкха дакъа лаьцад республике 9 эзар саг гарга болча рационализаторашеи инвобретателашеи. 15 эзар соврIа предложени еннай цар. Рационализаторски предложенеши изобретеши юкъехкъяьлара чотах шера ехоаь аьхча 4,2 млн. сом хилар.

ЮРТА БОАХАМ

Республика юрта боахамата кхъяьлегамхоша, партеи правительствен решенеи кхоачаш а еш, дIахо производства юртбоахама продукци яккхара гIулакх айделга IалашдаеI.

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеи кIезигдаьд цхьан производственни управленеша ланхбаьб колхозаштеи совхозаштеи кулгалдара боарам, кIоаргIагIа зув цар экономика, сихагIа кIастадуь юрта боахамера сагогIагIа доза дешаш.

БIаьстан юхье хIамаш дIаер, гIаьлынча хIамашта гIулакх дар, кхаьча яьина культурашца чуэца—юрта боахамера дерriга керттера балхаш лаьхагIча агротехнически боарамеи чакхдьхад. Дикка тоаьыл дIадувча лаьттай структура, лаьттаех пайда дикагIа эца болабеннаеб колхозашкеи совхозашкеи.

1962 шера террига республике дIайийна террига юртбоахама культураш 442 эзар гектара заводо. кIаьдача кровле заводо, кхычар.

Грозненски мехнадьта ГIилма-тохкхаша институто дIахо болх баьб керда техника юкъехкъяьлачу планаш кхоачашъяьяц мехнадьта доахача, мехнадьта чакхдоахача промышленносте, кхьча доакъошна.

1962 шера промышленносте керда техникеи толашагIа йола технологии юкъехкъяьлачу дохкха дакъа лаьцад республике 9 эзар саг гарга болча рационализаторашеи инвобретателашеи. 15 эзар соврIа предложени еннай цар. Рационализаторски предложенеши изобретеши юкъехкъяьлара чотах шера ехоаь аьхча 4,2 млн. сом хилар.

ЮРТА БОАХАМ

Республика юрта боахамата кхъяьлегамхоша, партеи правительствен решенеи кхоачаш а еш, дIахо производства юртбоахама продукци яккхара гIулакх айделга IалашдаеI.

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеи производственни управленеша ланхбаьб колхозаштеи совхозаштеи кулгалдара боарам, кIоаргIагIа зув цар экономика, сихагIа кIастадуь юрта боахамера сагогIагIа доза дешаш.

БIаьстан юхье хIамаш дIаер, гIаьлынча хIамашта гIулакх дар, кхаьча яьина культурашца чуэца—юрта боахамера дерriга керттера балхаш лаьхагIча агротехнически боарамеи чакхдьхад. Дикка тоаьыл дIадувча лаьттай структура, лаьттаех пайда дикагIа эца болабеннаеб колхозашкеи совхозашкеи.

1962 шера террига республике дIайийна террига юртбоахама культураш 442 эзар гектара тIа дIайийнаеб хьажжIаш. Дикка дукхагIа дIадийнад гурахьа дув кIа, алата-бобови культураш, доаханна доакъарийна лаьрхIа шенара свекла.

Дукхха кIезигдаьд цхьан шера дIайийна тIайоала бальаши кIезига хьуьжьам дуьл йола культураши тIайола лаьтташ.

Цу гIулакхаша йиш хилийтай паччахьалкхенга ялат, бахца даараш, комсаш, сом бохкара планаш социалистически деxараши хкоачашде.

1963 шера бIаьстан юхье дIаюьрггIоча культураш фуца биъаза IалашъяьЙ колхозашкеи совхозашкеи.

Юкъяьрча хьайбай боахам деГIабоалабеш республика колхозашеи совхозашеи дебадьд массе тайпа доахани кох тIара олдхазаяьши, дукхагIа яьхай хьайбай продукташ.

1963 шера 1-гIа январь тIаюкъеххаш юкъара хьайбай 1962 шера цу денца нийсйича дукхагIа хиннад ужк боараме:

доахан — 8 процент.

цу дакъое:

дегта доахан — 8 процент;

хьаххарч — 27 процент;

жа — 3 процент;

коа тIара оалхазараш — 29 процент.

Юкъара хьайбай эггара дукхагIа дебадьд Суженски, Гроэненски, Наурски, Урус-Мартана производственни управленеи колхозашеи совхозашеи.

Хьайбай продукташ 1961 шерарчул 1962 шера дукхагIа яьхай республика колхозашеи совхозашеи: дулх—3 процент, фуаш — 29 процент, шура йоаккхилга дIадахача шера хиннача боарам тIа дисад.

1961 шераруьл дукхагIа дьяккхад дулх (доаде дIачуденна доаханеи коа тIарча оалхазарийн керттера тайпаш) Наурски производственни управленеи боахамашка — 30 процент, Шелковской — 9 процент.

Цхьабакъда, дулх кIезигагIа дьяккхад Наьсареии Ножай-Юртеи производственни управленеи колхозашкеи совхозашкеи.

1962 шера оахача льатта 100 гектар лоархIаш 23,4 центнери юрта боахамерча воях льаттай 100 гектара лоархIаш 5 центнери дулх дьяккхар республика колхозашкеи совхозашкеи. Эгтара дукхагIа дулх дьяккхар оахача льатта 100 гектара лоархIаш 33 центнери юрта боахамерча воях льаттай 100 гектара лоархIаш 7 центнери дулх дьяккхача Грозненски районерча колхозашеи совхозашеи.

Юрта боахамерча льаттай хIара 100 гектара лоархIаш республика колхозашкеи совхозашкеи яьха кхьйола хьайбай продукташ хилар:

шура — 68 центнер

тха — 204 килограмм,

фуаш — дIадийнача ялатий 100 гектара лоархIаш—12,9 эзар.

Детта доахан 8 процент дукхагIа хинна доллашехь а, шура доахна яьнича хинначу доаран тIа йисай доахана продуктивность лоха хилар бахьан долаш. Юкъера лаьрхIача 1962 шера хIара фуражни IаттагIара яьккха шура 1754 килограмм хилар, цу дакъое колхозашка — 1763 килограмма совхозашка — 1746 килограмми. Республика колхозашкеи совхозашкеи хIара фуражни IаттагIара юкъера лаьрхIача яьккха шура 1961 шера яькхачунца нийсйича 163 килограмм кIезигьенна. Юкъера лаьрхIача цхьан устагIанна тIера дьяккха тха 3,7 килограмми хIара яххача котамгара гулдьяр 96 фуъи хилар.

Республике хIанз а кIезига яьхайбай продуктивность доаха йола, юрта боахамерча льаттай хIара 100 гектара лоархIаш геттара кIезига дулх, шуга, тха, фуаш доахаш йола колхозаши совхозаши.

Колхозийн совхозийн хьайбай боахамера доакъошна ше хул дахха доаханеи дукха IьхIара дусаш хилараx, доаханеи доврах, дулха лаьрхIа дIателаш дола доаханеи коа тIара оалхазараши чуоттадь да а доаждеш а яхоабилга во IIаьстIехьадьяхха хилараx.

1962 шера дукха доаран дьлийтад «Горец», «Ингушский», «Шалинский», «Старожюртовский» яхача совхозашка а кхьча боахамашка а.

1962 шера паччахьалкхенга юрта боахама продукташ йоххара план террига республике укх боараме кхоачашъяьй:

ялат — 103 проц.

ганаран — 58 »

бьюа дааран — 103 »

комсаш — 138 »

дулх — 104 »

шура — 90 »

фуаш — 101 »

тха — 104 »

1961 шера ийцаришца нийсйина юрта боахама продукташ террига республике дукхагIа йийцай: яьлаи бьюа дааран 5 процент, комсаш 2,4-заа, дулх 7 процент, шура 3 процент, фуаш 23 процент, тха 3 процент.

Ялат дукхагIа дьяккхаеи шера бьюа балха итоташ яреи хьакъехьа» нов. Н. С. Хрущева КПСС ЦК Президиумага дахьийтача записка тIа белгалдьхараш ларде а лувцаш, дIахо юртбоахама производство айергIоча наьхьабоаг белгалду республика колхозашеи совхозашеи, юрта боахамерча берригача къахьегамхоша.

КПСС ЦК ноябрьски Пленума соцамга хьежжа производственни принципаш органьяьй республике колхозашеи партийнии органаш, цо йиш хулийтаргьа колхозаштеи совхозаштеи деш дола кулгал дIахо тоаде.

ТРАНСПОРТ

1962 шера муьхьаш дIа-юха кхахьара план 98 процент кхоачашъяьй Къилбаседа-Кавказа машиннаьхьа Грозненски отделене.

1962 шера халкъа боахама муьхьаш тIадоттара террига план 101,2 процент кхоачашъяьй, цу дакъое мехнадьта продукташ чуйоттара план — 100,4 процент. 1961 шераруьл 11,3 процент дукхагIа тIадеттад муьхьаш.

Деза муьхьаш кхуьха поездаш лелаеча машиниста 1962 шера дIайийгIай деза муьхьаш тIадоттара 13054 поезд, царца лаьрхIаеча 2949 вагоната кIезигга тIа. Муьхьаш айхийтагIа тIадоттара чотах 2409 вагон муьхьаьнкхай. 0,9 процент сихбаьб вагоната боахкха го.

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛООЙ

Шера йола капитальни вложенеи план 89 процент кхоачашъяьй республику, цу дакъое совнархоза гIишлошъеришеи предприятеши — 89 процент, Министрий Совета гIишлошъеруша—89 процент. ДIадахача шераруьл кIезигга дьяд гIишлой-монтажни балхаш.

1962 шера гIишлой-монтажни балхий план мишта кхоачашъяьй хьакъехьа уьх даннеша (процентаца):

Совнархоза подрядни организацеи	95
СМУ-1	90
СМУ-2	85
СМУ-3	93
СМУ-4	84
СМУ-5	98
СМУ-7	86
СМУ-8	105
СМУ-9	102
СМУ-10	83
СМУ-11	80
СпецСМУ	92
Механизаце контора	111
Мехнадьта чакхдоахача промышленноста управленеи СМУ	115
Министрий Совета подрядни гIишлоо ю организацеи	93
цу дакъое:	
«Чеченгрстрой» трест	94
«Сельстрой» трест	85
Чечинводстрой	100,2
Паччахьалкхен плано хьожжа-	

БОЛХЛОЙИ ГIУЛАКХЕРЧА НАЬХЕИ ДУКХАЛ А КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ ЛАКХЪЯЛАР А

1962 шера республика халкъа боахаме болх беш хинна болхлойн гIулакхера наха 233 эзар саг ва, хIаьта 1961 шера хиннарашца нийсйича уж 4 процент дукхагIа ба.

Промышленносте, гIишлошъеча, юрта боахаме, транспорте балха бола болхлойн гIулакхера вахи 2 эзар саг дукхагIа хинна, школашка, дешара заведенешка, йилма-тохкама учреждешка, дарбан учреждешка — 2 эзар саг, заготовительни организацешка, материально-технически снабжене, торговле, общественни хкоа доаттабевча — 2 эзар саг.

1962 шера профессионально - технически школаш учлицаши йисте а яьха, промышленносте, гIишлоощеча транспорте, юрта боахаме балха ваихтав 3530 нъона квалификации болхло.

Къахьега овсарле лакхъяра план тIехкхоачашъяьй промышленносте 1962 шера. 1961 шераца нийсйича 9,5 процент лакхъенна промышленносте кхъехгама овсарле. Мехнадьта доахачеи газопромышленносте 13 процент лакхъенна къахьегама овсарле, хIаьта мехнадьта чакхдоахачеи химически промышленносте — 11 процент.

Цунца цхьана къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяьяц 35 предприяте, хIаьта дукххача предприятешка кхьиеттел дIадахача шера хинначул а лохъенна из. Царех я аьшкабетонни хIамаш ю Шалинскн завод, тарно-мебельни комбинат, Грознера мебельни фабрика, Ермоловскера ДОК, духха комбинат, ацетоновни завод, кога гIирс бу фабрика, № 1 йола хIамаш тега фабрика, макарони фабрика, кхьяраш.

ДIадахача шераруьл лохъенай къахьегама овсарле «Гудермеснефтеи» «Правобережнии» мехнадьта промыслови управленеша, автотранспорт, ремонтни заводе, машинаш еча арматурни заводе, тарно-мебельни комбинате, Старопромысловскн МагIалбикерчи кирпишкий заводашка, Черленскни Каргалинскни чхьагIар деча заводашка, ацетоновни заводе, кога гIирс бечa фабрике, №№ 1, 5 йолча хIамаш тегача фабрикашка, кондитерски фабрике.

ТОВАРООБОРОТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР

Къахьегамхой хьал-торо дIахо тоаеш гIулакхаш дьяд дIадахача шера. Бахача наьха ахчан доходаш дIадахача шераруьл 26,4 млн. сом, е 10 процент лакхъеннай, болхлойн гIуланхкерча наьхеи алапеш тIа. кхийтад, колхозхой доходаш лакхъеннай. Паччахьалкхенсей, стипендей, пособей хьисапера общественни потребленде фондаш дикка шерт еннай, цо новйтъеча дьяд бахача наха хIамаш дукхагIа нийсйа.

Хьалха эша товараш дукхагIа хьадареи бахача наха тIагIа дукхагIа хIамаш нийреи ларда тIа лакхъеннай паччахьалкхеи кооперативни торговле торгооборот.

Паччахьалкхени кооперативни торговле розничии товарооборота боарам, общественни очка кийчбар а юкъе долаш, 1962 шера 247,9 млн. сом а хиннад, хIаьта дIадахача шераруьл (майхьа маьхьанца) 6 процент лакх а беннаб.

СихагIча темпашца дегIаихай торговли юрта, 70,6 млн. сом хиннаб потребительски кооперацце товарооборота планаш. Найдена мишта лаьрхIача дIадахача шерарчул 7 процент лакхбеннаб из.

Розничии товарооборота план 1962 шера 99,2 процент кхоачашъяьй республике.

Розничии товарооборота план цхьанашйола мах беча организацеша хIаьта 1962 шера товараш деннад мах беча организацеша.

Мах беча организацеша 1962 шера товараш телара план унх таймара кхоачашъяьй:

	Товараш тIадара боа-рамаш ю сомаца	Плана кхоа-чашъяра процент
Моттигерча промышленноста министерство	3118	102
Промпродторгий министерство	23130	101
Йайача промышленноста управлени	22017	107
ГIагIа эша гIулакхаш цу управлени	39149	кхозза

Цунца цхьана республикерча мах беча организацеша хIаьта а биъаза кхоачамбаь бахача наха эшача эипашца, трикотажни хIамашца, холодильникашца, барзкъаш дуттача машинашца, теделезворашца.

(Дистедолар 4-ча сагIо тIа.).

СЕРДАЛО

3-гIа сагI. 17 январь, 1963 шу.

РЕСПУБЛИКА ХАЛКЪА БОАХАМ СЕМИЛЕТКА ДИЪЛАГIЧА ШЕРА

(Инстедовлар. Долалур 3-ча оагIо тIа).

КУЛЬТУРНИ СТРОИТЕЛЬСТВОИ УНАХЦIЕНО ЛОРАЯРИ

Халкъа дешара, культура, унахцIено лорияра дакъе дIахо толамаш дацна шу дар семилетка диълагIча шу.

Бахарчара школа бувзам чIоагIбареи халкъа дешара система дIахо дегIайолаяреи хьакъхьавара Законата хьежка 7 шерагара 16 шерера сеачачадца ха йоиаш доаца дерригача берашеи кагирхошеи массанахьа барХ шера ца диймаца дардоаца гIулахь оттадьд республике 1962—1963 дешара шера денз.

Ухь дешара шера болх беш я 455 общеобразовательни школа, болх бечеи юрташкарчеи кагирхой 74 школа балха болашехьа а дешар хьех.

Хlанз массе тайна дешар Iомадеи 216 зэар саг ва — 1961—1962 дешара шера дешаш хиннарел 31 зэар саг духхагIа. Общеобразовательни школашка, болх бечеи юрташкарчеи кагирхой школашки дешаш болашехьа дIадахча дешара шерашчул 23 зэар саг, е 11,4 процент духхагIа хиннаб. 1962 шу чакхдоаллаш 14 школашка-интернаташка дешаш хиннаб 3635 саг.

70 зэар совгIа дешархо ва 80 общеобразовательни школашка производственни политехнически дешар дешаш. Дешарн болхи цхьана а тарделп 12 зэар совгIа кхоа болхлои колхозхой ва сайрийнарчу заочний школашка дешаш. 1962 шера зерлоста аттестаташ иийад 2.7 зэар зIамигача сагои йоIои.

Ухь шера республика лакхерчен юкъерчеи дешара заведенешка керда дийнера 5,6 зэар саг, тоъал духха кагирхой деша бахьнаб промышленни предприятешкара, колхозашкара, совхозашкара. Юкъера специални дешара заведенешка дешаш бола беррига студенташи дешархойн 18,8 зэар саг ва.

ТIа-тIа духхагIа хул ВУЗ-ашка дешаш бола студенташи юкъерча специални дешара заведенешкара дешархой, ухь дешара шера дешаш ва нохчашкн гIалгIашхеи вола 4 зэар гаргга саг, царех дIълагIа дола дакъа лоаман мехкарий бе.

Лакхерча дешара заведенеша, техникумашка, кхыча юкъерча специални дешара заведенешка кийч а вав арахIцаа 1778 кхоа специалист, царца бе мехиадьятта промышленноста инженераши техникаши, педагогаш, агрономаш, механизатораш, гIишлонхой, кхыбола специалисташ.

ТIа-тIа духхагIа хулаш латт культурно-сердалон учреждении, тоалу бахача наха деш дола культурни гIулакхаш.

Республика городашкарча а юртапкарча а наха пайда эца йиш йолаш художественни специални литература 5 милиагрга тоз киижкаш да. Горо дашнеи юртаикеи болх беш я 326 клубни учреждени, 358 киноустановка. 1962 шу чакхдоалаш 60 зэар гаргга деал ба радиоприемникаш йолаш, царех 15 зэар — юрташка. 18 зэар деал ба телевизораш йолаш, 2 зэар совгIа телевизор латт юрта бахача наьха цIеношка.

1962 шера бахача наьха унахцIено дIахо лорияреи медицински гIулакхаш тоадареп даькъе болх баьб.

Духхагlа хиннаб больнницаи, бераш ду цIеноШ, диспансераш, кхалнаьхеи берийн консультацеш, санаторно - профилактически кхыйолеи дарбан учреждеиеш.

Республикерча дарбан-профилактически учреждеиешта юкъе я 6 зэар менги чуагта ТI. больницеи бераш ду цIаи: 140 амбулаторийн поликлиникеи. 300 совгIа кхыйола дарбан учрежденеш. Цу учреждеиешка болх беш ва 1511 доун юкъера медицински персоналаи, вола 4300 совгIа специалисти.

Цхьан ханна 1600 гаргга волча саго салаIа йиш йолаш 8 санаторийн дом отдыхи да республике. Ахнан замалахь бераша сало|аргдодыи городашка, колхозашка, школашка, городел арахьа в|ашаг|ехкай пионерски лагераш. 1962 шера цу унахцIено лорияра гIулакхашта юкъеззэа дар 14 зэар гаргга бер.

* * *

1962 шера план кхоачашъяра итогаша тешап ду Нохч-гIалгIай АССР къахьегамхоша республика боахамеи культурап дерригача доакъоп дегIадоладелача керда толамаш дацха хиларца.

Семилетка тхелагIча шера ту бевнача республика къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, дIахо а тIагIертта кхоьсам лоаттабу вай мехка коммунизм хьалъяра отталь сийлахь-йокхха Программа кхоачашпъяр духьа.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНИ

Сийлахь-йокхха Станиславский

Дерригача дуненна йовзаш я театрални искусстна йокхкача реформаторо Константин Сергеевич Станиславскене цIи. Из йовзанна я эрсий театра керда ханна эпоха, тIехьагIа дунен тIарча дерригача театрашта чIоагIа лоарХам болаш йола реалистически искусство дегIаяра царца.

Станиславский хиннаб тамашийна докхача хьакъхьал долаш саг, говза актер, шийл тIех кхы ваша режиссер а постановщик а, артистий массенх ноахалкулгалдаьу а хьалхенер а. Амбаьд ца лу хьехархо, тохкамхо а теоретик а.

Станиславский а юкъе волча шоашт уттаеча спектаклашка ловзаш болча карточка 1888 шера в|ашаг|ьелаар артисташ, музыканташ, илли алархой, хуДожникаш, литераторап юкъе бола искусствап литературан любительски обществено. Общества спектаклаша тIеззар театральни Москвен театрам.

1897 шера, Станиславскене ше аьнна-на тайпара, «белгалдьина хIама» хилар. Цунна вайзар цу хана цIи хеза драматург а театрально хьехархо а хина, Немирович - Данченко. Цар в|ашаг|ьелар Московски Художественни театр хьаделга.

Театра программа революционни чулоацам болаш яр. Станиславскийн Немирович-Данченкон духьал хиннаб театральни ремесленничества, декламаце карц, пафоса, эсалча пертуара.

Художественни театр хьадийлар 1898 шера, Алексей Толстойс язъяь «Паччахь Федор Иоанович» яха исторически пьеса а оттаеш. Цу хана денз Московски Художественни театрца дувзаденна хьаденд Станиславскене творчески вахар.

«Паччахь Федор» а кхы масеех а пьеса оттаьйул тIехьагIа Станиславскен Немирович-Данченкоци цхьана оттаю Чехова «Чайка» яха пьеса. Даййоладелар театрен драматурген хьошташ тIоагIдуш йола зама. «Дядя Ваня», «Кхо йиша» — «Вишлей бешь» уж ерриа произведеиеш Московски Художественни театра лаьрХа язъяьй Чехова. Хlара Чехова пьеса оттаеш Станиславскен хьакъ Йицдург|оаца царца. Тайпара сона ййзар политически кхоьсама опыт, духха ца говш Коммунистически парте а вахар со. Аз доккхал ду айса из-дарах, доккхал ду сай партех, машар бахьанне цо лоаттабеча кхоьсамах, цун идеалех.

Со гимназе деша хайначул тIехьагIа духххьала кхыча тайпара, реакционни гIулакхаш ниЙеделар сона. Фабрикантийн гионовщийн кхоигаш бар дукхагIча хьале соца деша бан-гIараш. Кхы духха эрсан бацар са хьехархой а. ХьалхагIа просвещене министерстве а доккхача гIулакхаш тIа кхыметтел оборона министерстве а доккхача гIулакхаш тIа хинна нах бер царех цхьабараш. Коммунизм гоамъеш болхлой классех, социализма лагерех доацараш дувцаш бар уж. Философе уроках тIа тхона лоадама хIама дувцаца марксизмах, нагахьа санна дувце а во дар мара дувцаца.

Тайнхча цхьа новкъост а кхийтта, цо политически балдах-лах техар со. Хоржамний кампане а, атомни герз iдадкхаяспа тIехьарча боламе а, машар бахьанне лоаттабеча кхоьсаме а дакъа лаца вальар со. Цу тайпара сона ййзар политически кхоьсама опыт, духха ца говш Коммунистически парте а вахар со. Аз доккхал ду айса из-дарах, доккхал ду сай партех, машар бахьанне цо лоаттабеча кхоьсамах, цун идеалех.

ДИТЕР.
(АПН).

Экзаменаш дика дIалоу

ЧIоагIа бехктохкаме ха я вай республикерча дешара заведенешкара студентий хIанзарап, Iана сесси дIаоуш ба уж. Сеахан Нохч-гIалгIай паччахьалкхен педагогически института поллагIча курсера гIалгIай группа наьна меттала литература дIалоу яр. Уьш шеррашца литература хьехаш хинна кхоачамбоазапаш дIа а даьха литератураех дика кхетабу студенташ хьехархошца Дахкилгов Ибрахlима, Мальсагов Абос. гIалгIай багах-бувцам дIалоуча шоплагIча курсерча гIалгIай группо гучадьккхар из. Экзаменаш дийеи тIехдикеи дIаелар нн. / М. Плиева, М. Итазова, Л. Осиниева. Р. Мальсагова, ишшта ахьчнар.

— гIалгIай литература дикна довза дехзарийла бе коммунизм хьалъе езачарна хьеха деза хьехархой,— йоаХ институтерча кхонача хьехархочо Дахкилгов Ибрагlима.

К. БАШИРОВ.

Керда сборник арадьаннад

Нохч-гIалгIай книжни издательства кепа а теха гIалгIай меттала арахийдад «Заман къудба» яха сборник.

Сборника автор ва Хасшагульов Махъе Махьмад. Сборника юкъеяхай Владимир Ильич Ленинах, коммунистически партех лаьца язъяь стихаш. Х. Нурадиновски жайуг Н. Эсмурзакаевтоваи лаьца иллеш. «Заман къудба», «Хьакъ-кIайй илли» яха поэмаш а, ишшта кхыдараш а. Йоккха моттиг дIалоаш сборник юкъе сатирически стихаша а.

Р. ХАСБУЛАТОВ.

ЛАДУГIЙА

17 январе: 6.30 — юрта болхаш болхлошта передача (гIалгIай меттала); 6.40 — зарядка; 6.50 — хозмашин радиотелевизионни передачай программе; 7.15 — «Грозненский рабочий» «Молодежное племя» газетий обзор; 8.10 — «Сердало» газета оагIонаш тIара; 8.20 — пионерашен школьникашкеи передача (эрсий меттала); 8.35 — Эстрадни музыка концерт; 16.00 — радиотелевизионни передачай программа; 16.05 — юрта гIалгIай зарядка; 16.20 — керда хозмаш (гIалгIай меттала); 16.35 — «Бакъволла механизатор» — кагирхоита передача (гIалгIай меттала); 16.50 — «Сона дукха еза опера» — концерт; 17.15 — керда хозмаш (эрсий меттала); 17.30—«КПСС ХХII-ча съездан решенеш кхоачашъяра докхха маIан долаш я партех Центральни Комитета новбрьски Пленум» — беседа (эрсий меттала); 17.45 — керда хоамаш (нохчий меттала); 18.23 — К. С. Станиславский вай 100 шу дизара хетаяь передача (нохчий меттала); 18.32 — юрта болхаш болхлоШ заявкех концерт.

УКВ: 9.00 — «ДоттагIалеи доозуш дан» — концерт; 9.47 — «Хайкумбом отряда деладаь гIулакхаш» — радиопостановка; 10.27 — Л. Кишпер «Целинах дола симфонически дувнараш»; 19.00 — «Россе тIа гIолла милло иллеш кхухьа» — музыкальни композиш; 19.40 — эстрадни концерт; 20.08 — «Галамца дегIалахзар» — передача; 20.23 — нохч-гIалгIай зарядка; 20.55 — «Князь Игорь» яха А. Бородина опера.

ХЬАЖА

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — передачай программа; 18.05 — телевизионни керлардаш (гIалгIай меттала); 18.15 — киноуржал; 18.25 — К. С. Станиславский вай 100 шу дизар; 19.05 — «Пушкин лийнача моттигашка гIолла» — бакъдолчун тIера хьайца фильм; 19.45 — музыкальни календарь; 20.25 — передачай программа; 20.30 — «9 сахьат дьлча самолет дIайодан» — художественни фильм.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Кино

«Родина» яхача кинотеатр. «Саг йоаллеьчу тIехьагIа». Долалур: 9. 11, 1, 3, 5.15, 7.15, 9.15.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовой улица, 15. Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, партийни захарен, экономикин, письмой отделаш — 2-25-72; корректорски — 2-30-91.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерачра 11-ча августа цIера йоха типография, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 годь, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ02013. Заказ № 0332

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Хlана хилар сох коммунист?

Сенга уйлаш латташ, фу дагадоаллаш бахаб Малхбузен Германе коммунистий мугIарашта юкъе немцин къона патриоташ, Гой ераш да Iодешача хана дог тохадолийташ дола цар письмош, заявленеш:

МУГIАРЕРЧА САГА ГIАРГАРА ИДЕЯШ.

Са 22 шу дьаннад, болхлочун вог ва со. 1933-ча шера тIемаш ца доацаш вайнан са да, тIакхаьв ергига холонаш ше ца есаш цхьаь йнсар са нана, сона шаьра дагайоагIа тIом дIабабьнначул тIехьагIа хинна халонаш. Со кхайгар дуьхьа боьл ца бича ялацар са нана, аз духхагIа йола ха улицашка йоаккхар.

Шоай доалаьха предприятеш а йолаш болча наьха берашбар дагIар соца цхьан класса дина. ТIадухха дагIарзъяь дика хулар цар, тIом дIабабьнначул тIехьагIа енача халача хана а цар дика кьегар. Иштта яйзар сона кьечеи хьалдолчеи классашта юкъера иIандухьенан.

Болдолий Германи организацеи духххашца цхьан коммунистах кхийтар со. Дика сар бар из, хьаьнъал долаш, денал долаш. ТIакхха, столяра ученик со хинначу хана, социальни в|ашдухьенех кхетавир но со. Нийса вахара а нийсконна тIехьа къовсам лоаттабера а динза дардоацар довзийтар цо сона. Сона гучадьалар ухь дунен тIа эгIара вогIа дола хIама тIом хилар, машар бахьанне къовсам лоаттабу организаци хьаллоацаш сай хила веззиш. Цудухьа аз дакъа лаьцар атомни гергашта духьаларча пасхальни демонстрацеца. Цига кхыбола коммунисташ а байзар сона, цар хиннача къамаьлех сона хайра машарн социальни ийскони бахьанце лерригIа къовсам лоаттаберан коммунисташ болга. ТIакхха сона дагадехар коммунист хила, къовсам нелабе. Коммунисташа сайга из доцц хьахьоздеппехьа раьза э хинна. КПГ,-дIачувзаар со.

ГЕРХАРД.
(АПН).

☆

НАНАС МОГАДИР АЗ ЛАЬРХIАР

Дакъа-наьнаца а дагIагIоашо а дукхха къаьлаьлаш хинначул тIельагIа аз кхетадир машарш иЙаьш Iулакхаш а лелабеш Малковдагарш тIехьа къовсам лоаттабе се декхарийла йолга. Цимаь болхлой организаце болх беш болча хана тIакхе йьлар со цу Муталов. Хlокхлогка дика дувцаш доккладаш а беседаш а йора оаха, общество дикьела вIашг|ьелхкарца. Иштта кхыбола къовсам буьнар. Тоъалш нерзашта буьлаьлаш демострасе сай новкъостий бахачу, со а яхар царца. ТIельагIа цхьан коммунистаца хьошташ терагар аз. Машарах, кердача общестах, къьлаьлаш хьокха мехках—Советски Союзах дувцар цо сона. Уйлаш ешдукха ха яьккхачул тIельагIа. Коммунистически парте чIеч хила сонадаь гI, коммунистаца цхьана машарш социализмн бахьанце къовсам лоаттабар дуьхь. Нанас могадир из аз льархIар.

БАРБАРА.
(АПН).

☆

ХОЗА НАХ

Со хIана а къона ва. Бера хана денз сона хьаьлха доахар католически дыша гIулакхаш, дьалах тешаш вар со. Тхакха аз хьошташ тесгар коммунисташца атенсташен. Цар духхьала хьадувзар бокъонца шоашта хетар. Хоза нах бар уж, хоза а денал долаш а. Хlанз а дуккхаьраш баххача тайпара, духхьала шоашта яхаш бахачар уж. Наха наька балбз яхаш бахар. Из чIоагIа духха дезаделлар сона. Сона кхоьчу тIехьа Маркс, Энгельс, Ленин. Царга лаьдуьгIача хана сона дега тIа ухар дьаьна-ваьнна а гонахьа бахача кIихчарна а хеташ дар: «Уж коммунисташ ма бий, хIаьта тхо христианаш ма дий». Хlаьта а из тIехьагIа кхетайир Малхбузен Германерча официальни пропаганда ерига кхарло. Марксизм духхагIа ше йова чIоагIа езаелар сона балха сага ираза йоахьо ярах йинза йолга Маркса, Энгельса, Ленина произведеиеш. Цар идеяш ишта хиларах дог а тийша, аз са-сайца аьлар: нагахьа санна Ленино хьехаьша бахре дуккха а дикагIа бахарбабарехь дужеи тIара берригача нах. Иштта хилар сох коммунист.

ВИЛЛН.
(АПН).

АЗ ДОККХАЛ ДУ ХЬОХ. ПАРТИ!

Са 18 шу дьаннад. Со Малхбузехьарча Германе наьна-наьнаше дешаш ва. Се Коммунистически парте чIеч иишта хьар дувца безам ба са. Коммунистически мировоззрене ларДех кхийра со сай цIен юккъе. Со гимназе деша хайначул тIехьагIа духххьала кхыча тайпара, реакционни гIулакхаш ниЙеделар сона. Фабрикантийн гионовщийн кхоигаш бар дукхагIча хьале соца деша бан-гIараш. Кхы духха эрсан бацар са хьехархой а. ХьалхагIа просвещене министерстве а кхыметтел оборона министерстве а доккхача гIулакхаш тIа хинна нах бер царех цхьабараш. Коммунизм гоамъеш болхлой классех, социализма лагерех доацараш дувцаш бар уж. Философе уроках тIа тхона лоадама хIама дувцаца марксизмах, нагахьа санна дувце а во дар мара дувцаца.

Тайнхча цхьа новкъост а кхийтта, цо политически балдах-лах техар со. Хоржамний кампане а, атомни герз iдадкхаяспа тIехьарча боламе а, машар бахьанне лоаттабеча кхоьсаме а дакъа лаца вальар со. Цу тайпара сона ййзар политически кхоьсама опыт, духха ца говш Коммунистически парте а вахар со. Аз доккхал ду айса из-дарах, доккхал ду сай партех, машар бахьанне цо лоаттабеча кхоьсамах, цун идеалех.

ДИТЕР.
(АПН).

А. С. Серафимович вай 100 шу дизарга

Писатель-коммунист

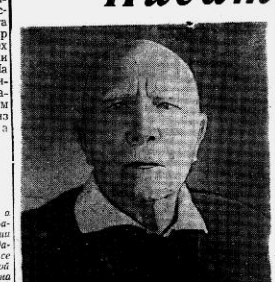

ДИКА лоарХар В. И. Ленина Серафимовича творчество: «...хьа произведеиеша...—яздора В. И. Ленина писателга задача письмо-Iа, хьа хьоз чIоагIа безам болийтар са, хIаьта хьога ала безам а ба са, мишта эшап ба болххлоштга а вайна массанена а хьа долх...»

А. С. Серафимович (Попов) ваьв 1863 шера 19 январе Дона тIа, кхаьа дезала юкъе. Деррига кIаьнка гонахьа хинначу хьалхенех, из юкъе лийначу нахатеи хьежача хетаилуш да из «паччахьа» «киназ» хьалло-ваш хила веза аьнна.

А. С. Серафимовича вахар кхыча наькъаца дIадахар, из пролетарски лагере, цун авангарде — большевистски партех а вугаш. Бера хана Серафимович «Усть-Медведицкая» яхача станице (хIаьта — Серафимовиче цIерах йола город) ваьхав. Кхе бахар Серафимовича дезал. Цудухьа вахара духхагIа уйла еш, массане а вахар цхьатарра хIана дац яхача хаттара жоп лаха гIертар Серафимович.

Цу шерашка цо уйла тIаьхIитта ешш Л. Толстой, Тургенев, Помяловский, геттара чIоагIа безалу цунна Писарев, сийлахь-бохкха революционерашца. Черниховский; Добролюбов, Усть-Медведицки гимназен пул тIехьагIа Санк-Петербургски университетан. Цар дешаш хиннаб Серафимович. Университете хьалха латтача студенчества революционни движенеш. Цу лашка ваьлар Серафимович, гартагIа хьошнал тесгар цо А. И. Ульянов-на. В. И. Ленина вешш цо.

А. И. Ульянова группа лаьцача, Серафимовича прокламаци яьйир, паччахь Iаьдалца кхоьсам лоаттабара нах тIа а хьежап. Серафимовича лаьца набахта веллар, 1887 шера Архангельски губерче, шийлача, гIалгIаяа «Мезень» яхача городоке IохьахIитар.

С СЬЛКЕ волаш яздаьд цо шиЙ хьалхарча, из вовзийта, дувцаран: «Шла тIа», «Тундре», «Плоттал тIа», кхыдараш, Успенскен Короленкан дика лоарХаш дар уж дувцараш. 1890 шера сольлее ха яьккха ваьнначул тIехьагIа ше ваьча мехка, Усть-Медведицки станице, полицейски тIахьожам а болаш, ваха бокъо алар А. Серафимовича. Машинаьькъа болхлоеч, чкъьарйй лувцачарех, грузчиех, докерча гIулакхашка барех, гIаьрашта дьаьрIа дувцараш яздо цу шерашка писатело. Цаг цхьаьнгина тIехьа яралувзаш дувцараш: «Стрелочник», «Заводе», «Прогулка», «Иловайский», «Бойня», «Вдова», «Ворхl цIока», кхыдараш. Вахара массайолча мотте бIаргагу цунна наьха къел, наьх бокъо йоаьшу хилар.

1902 шера, Москве хьалаенача хана денз йоладу Серафимовича творчества керда ха. Цун вахаре доккха хIама хилар — из революционни бу-ревестникаш А. М. Горьких хIитар. Горьке творчество дика Iомайро йовкъостал дир Серафимовича. Общественно-политически болх дуьхьагIа болабар писателе. Хьалхарча эрсий революце лира, бирса денош латташ Москве вар из. Чоагlа буьзам бар Серафимовичан Горькенен юкъе хинпор. Революцех, пролетариато диларIча вахара дуьхь лоаттабеча кхоьсамах произведеиеш язъю писателе. Цун произведеиеш турналаша революцеца наьх тIаьхех.

«—Вежарий, вай ираз вай кулеех доал! ...Юхаььажал, мелад вай, меца... из дерригача хьажъ ца,— пролетарешца нагахьа санна берригIа говотте, чIеп мо массанар, фу хургда?..» йоах 1906 шера яздьйча «Бийсан юкъе» яхача дувзара турналаша.

Столыпински реакци хиннача хапарча Серафимовича творчества юкъе доарХламера мотгиг Iалоцу «Пески» яхача цун дувцаре. Из дувцаре 1905 шера революци иЙнаучул тIехьагIа эрсий интеллигенце доккхача дьаьХа антибольшевизми уйлаЙ овлаш мичхьа долх. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котьлар боккхача лоарХламера хIама хилар. «Известия» газета корреспондент ше волча хана из Дона тIа, Воронежски губере, Россеи Кьуьйсхье ХУД. Язъю очерках: «Дайй-мехка», «Аллха наб е», «Дон», кхыдараш.

ЧIОАГIА терко ю Серафимовича гражданскеи тIема, контрреволюцеи хинна долча толамий анализ из. Цу хана цун уйла тIаззар Томански армин тIехьашка яларо, цох лаьца Серафимовича «Железный поток» яхе кхыбола губере, Россеи Кьуьйсхье хьуд. Язъю очерках: «Дайй-мехка», «Аллха наб е», «Дон», кхыдараш.

«Железный поток» Серафимовича хьахьехкар пар|атон идеяш вахаш дегашка ювшап хилар, хьал дарвацара набезам сообразиш хилар. Цийг тIехьагIа, социализм хьалъяра хетаььа, произведеиешка А. С. Серафимовича шерра оттаю дIаьхача замах хоеделеча вова хIамата дуьхьа. Доаттабеча кхоьсама тамаш. Вай мехка дуккхача моттигашка лекцеш ешаш, беседаш ешаш хиннаб писатель. Дукха дувцараш, очеркаш языьйй Серафимовича Сийлахь-йоккха Гаьхен тIом латтача хана, наьха турпала гIулакхаш дуцаш.

Советски литература дегIадоаладелача А. С. Серафимовича кариГIалгIанна гIулакхай боккха мах баьб коммунистически парте а советски халкъо а.

Р. ДОЛАКОВА,
филологически Iилмай кандидат.

ГОВЗАЛ СОВЪЯК КХАР ДУХЬА

Грозне технически училищашка сайрийнарча отделеннешка шоай квалифинаци лакхъеш керда баьхка говзалаш Iомаеш дешаш 900 болхло ва. Духха ха йоацаш № 5 йолча профессионально - технически училище сайрийна дешаргдолаш керда отделенеш хьайийлай.

Укхаза шоай квалификаци лакхъеш 150 электрогазосварщик ва.

Грозненски № 1 йолча технически училище заняташ йолалай мехкадьттеи гази чакхдохача 50 оператора.

К. ВИННИК.

БУРЯТСКИ АССР-е общественни хьисанех халкъъа юртбоахама йиъ университет хьайийлай. ЦоллагIа шу да бIаьш совгIа хьахька балхаш дераш, механизаторашт, хьайбаш леда-раш, счетни болхлой «Иволгинское» яхача юртбоахама опорно-хьокхама халкъа университета агрономически, зоотехнически, экономически факультеташа дела багIа. Республика юртбоахама хьаьхле-лаеарни бурятски юртбоахама института профессорашн доценташи ба цига лекцеш ешаш консультацеш кхин. Производственне практически тохкама балхаш дараи лаборатории балхаштеи йокхха терко ю цига.

Сурта тIа: зоотехнически факультета лаДувгIарашта хьехаш ва ректор ветеринарни Iилмай кандидат вола К. А. Васильев.

Э. Брюханенко сурт. ТАСС фотохроника.